

Overkompleks regulering af ejendomsbranchen?

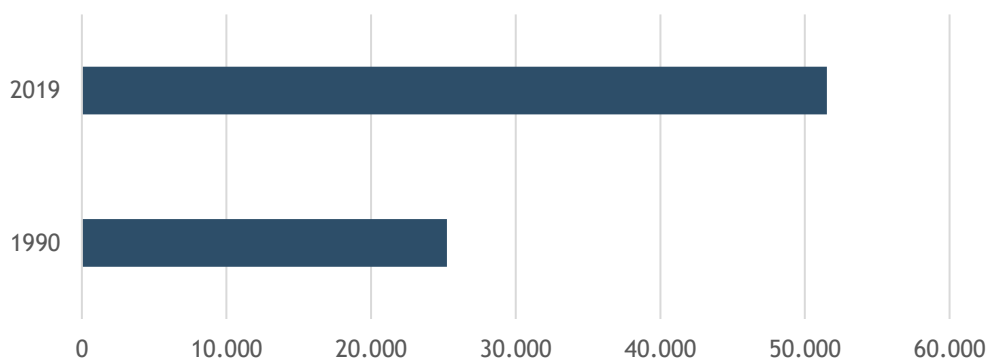
Resumé

Alle virksomheder i Danmark er underlagt regulering. Nogle brancher er dog underlagt særregulering – og det gælder ikke mindst for virksomheder, der beskæftiger sig med ejendomsdrift.

At virksomheder – herunder virksomheder i ejendomsbranchen – er reguleret kan være både naturligt og ønskværdigt. Komplexiteten af reguleringen kan dog nå et niveau, hvor reglerne bliver så omfattende og uoverskuelige, at de reelt skaber mere konflikt, end de løser.

For tæt regulerede brancher som f.eks. ejendomsbranchen er dette altid en risiko. Derfor er det væsentligt altid at have et fokus på både kvaliteten af reglerne og på regelforenklings på disse områder. Dette gælder ikke mindst i ejendomsreguleringen: Her fylder alene de fire mest centrale love over 50.000 ord, og dertil kommer en stor mængde mere specialiseret regulering og en meget omfattende doms- og retspraksis – og i tilgift et regelsæt, der i gennemsnit er blevet ændret hver tredje måned de seneste 30 år. Alt sammen regler og regulering, som selv de mindre ejendomsvirksomheder, der udgør ca. halvdelen af branchen, skal kunne på fingerspidserne.

Antal ord i den særlige regulering af ejendomsbranchen, 1990 hhv. 2019

Kilde: www.retsinformation.dk og egne beregninger.

Note: Figuren viser antal ord i lejeloven, boligreguleringsloven, erhvervslejeloven (før 1999: erhvervslejerreguleringsloven) og ejerlejlighedsloven. Data er fremkommet ved først at lave manuelle datasammenskrivninger for at identificere lovgivningen, som den så ud den 1. januar de pågældende år og dernæst lave en ordoptælling i disse datasammenskrivninger.

Overkompleks regulering skaber usikkerhed og konflikt

Alle virksomheder i Danmark er underlagt regulering: Miljøhensyn, der skal tages. Krav om årsregnskab. Regler for fradrag for investeringer. Pligt til indberetninger til Danmarks Statistik. Og meget, meget andet.

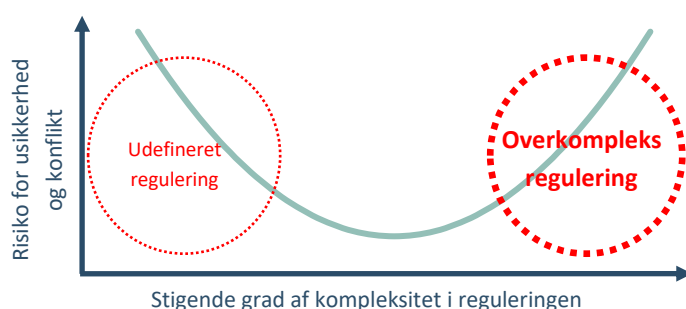
Regler, der skal sikre, at private virksomheder lever op til bestemte krav eller opfører sig på bestemte måder, kan være både nødvendig og samfundsgavnlig. Derom kan der ikke være tvivl.

Men reguleringen kan også gå for vidt. Det sker f.eks., når det samlede sæt af regler, en virksomhed skal efterleve, bliver så kompleks, at hverken virksomheden eller dens omverden reelt har mulighed for at kunne overskue situationen.

I det tilfælde vil kompleksiteten af regelsættet betyde mindst to ting: For det første at der skabes større usikkerheder for virksomheden pga. risiko for ukendskab til reglerne. Det fører selvsagt til en unaturlig tilbageholdenhed til gene for både virksomhedens og samfundets udvikling. For det andet medfører overkompleks regulering, at risikoen for konflikter øges, simpelthen fordi reguleringen skaber rammer, der ikke er tilstrækkelig smidige. Begge konsekvenser vil i øvrigt også forekomme, hvis reguleringen er for uklar; det handler med andre ord om at lave regulering, der rammer den rette balance mellem på den ene side fleksibilitet og smidighed og på den anden side afklaring og entydighed.

Når reglerne på et område bliver for omfattende, øger det risikoen for strid og usikkerhed – f.eks. fordi ingen rigtig kan hitte ud af hvad, der faktisk gælder

Sammenhæng mellem reguleringens kompleksitet og risiko for usikkerhed og konflikt

Kilde: EjendomDanmark

Note: Figuren er alene en illustration af et forhold og således ikke udtryk for en matematisk afbildning.

Ejendomsbranchen: En tæt reguleret branche

Ud over den almindelige virksomhedsregulering er virksomheder beskæftiget med ejendomme underlagt en række særlige regler for deres gøren og laden. F.eks. har man med huslejereguleringen regler for det specifikke aftaleforhold mellem "leverandør" og "kunde", og med ejerlejlighedslovens regler om opdelinger af lejligheder har man også hånd i hanke med "produktudviklingen" i ejendomsbranchen – for nu bare at nævne et par eksempler.

Alt i alt er reguleringen af ejendomsbranchen temmelig omfangsrig – men spørgsmålet er, om der er tale om en kompleksitet af en størrelse, så vi kan tale om "overkompleks regulering", sådan som det er beskrevet ovenfor?

Hvordan undersøger vi kompleksitet i reglerne?

For at undersøge kompleksiteten kan vi på det ene led kigge lidt nærmere på omfanget af de gældende regelsæt: Jo mere omfattende regelsættet er, jo sværere er det at hitte rede i for brugerne – i dette tilfælde både myndigheder, udlejere og lejere.

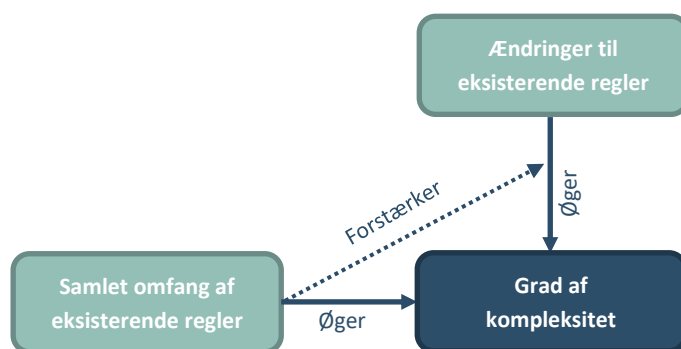
På det andet led kan vi kigge nærmere på, hvor ofte disse regelsæt ændres og tilpasses: Jo oftere reglerne ændres, des sværere bliver det at overskue præcis, hvordan de nugældende regler ser ud.

Derudover er der naturligvis et samspil mellem disse to: Hvis regelsættet både er meget omfattende og samtidig ændres ofte, er udfordringen selvsagt så meget desto større. Dertil kommer naturligvis reglernes sproglige og juridiske kompleksitet (som dog ikke undersøges her).

Ejendomsbranchen er underlagt en meget tæt særregulering af sin virksomhed

Kompleksiteten i reguleringen afhænger både af det samlede omfang, og af hvor ofte reguleringen ændres

Sammenhængen mellem omfang, antal ændringer og kompleksiteten af reguleringen

Kilde: EjendomDanmark

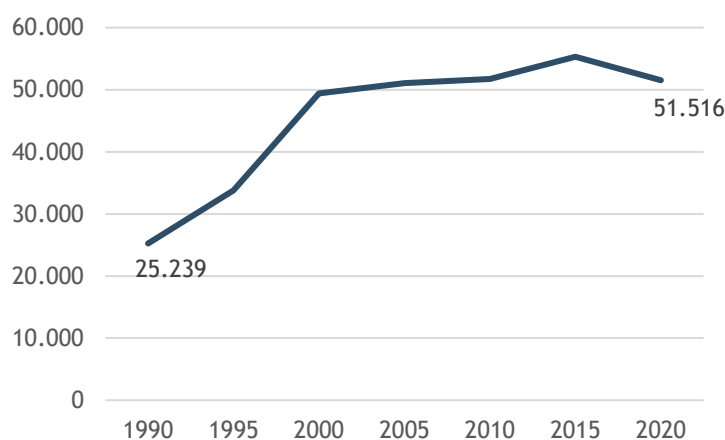
Ejendomsbranchen reguleres i stadig stigende omfang

Fire love regulerer ejendomsvirksomheder i særlig grad. Det gælder lejeloven, boligreguleringsloven, ejerlejlighedsloven og erhvervslejeloven (før 1999: erhvervslejerreguleringsloven). Dertil kommer naturligvis en ganske omfattende retspraksis og andre særlove – f.eks. for ejerforeninger og andelsboligforeninger og virksomheder, der agerer som administratorer for sådanne foreninger.

Kigger vi imidlertid snævert på de fire ejendomslove, danner de tilsammen et kompleks på mere end 50.000 ord, som enhver ejendomsvirksomhed altså skal kunne til fingerspidserne – foruden altså al den anden regulering, som alle virksomheder i Danmark er underlagt.

Disse 50.000 ord er markant flere end for 20-30 år siden: Denne særlige ejendomsregulering er i runde tal fordoblet i omfang siden 1990.

Antal ord i den særlige regulering af ejendomsvirksomheder

Alene de fire centrale ejendomsreguleringslove fylder over 50.000 ord – og dertil kommer en voldsomt omfattende retspraksis og almindelig virksomhedsregulering

Kilde: www.retsinformation.dk og egne beregninger.

Note: Figuren viser antal ord i lejeloven, boligreguleringsloven, erhvervslejeloven (før 1999: erhvervslejerreguleringsloven) og ejerlejlighedsloven. Data er fremkommet ved først at lave manuelle datasammenskrivninger for at identificere lovgivningen, som den så ud den 1. januar de pågældende år og dernæst lave en ordoptælling i disse datasammenskrivninger.

Her kunne man indvende, at en stor del af stigningen skyldes, at man i 1999 lavede en ny og udvidet erhvervslejelov, der – selvom den tilføjede stort et antal ord til den samlede regulering – faktisk liberaliserede forholdet mellem udlejere og erhvervslejere. Og at denne liberalisering jo alt andet lige måtte betyde, at kompleksiteten i hverdagen måtte falde.

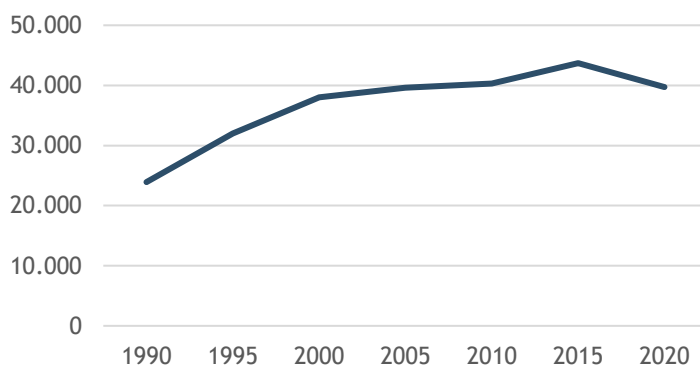
Men for det første betød liberaliseringen ikke, at kompleksiteten i lovgivningen som sådan faldt. Det betød, at forholdet mellem udlejere og erhvervslejere i højere grad blev aftalebaseret (frem for reguleret), men også at lovgivningen tog til i omfang, da der pludselig kom et nyt, udvidet og selvstændigt reguleringsområde. Så selvom der var tale om en for branchen kærkommen og ønsket liberalisering, var der altså ikke tale om en øvelse, der i snæver forstand reducerede kompleksiteten af den samlede regulering.

Derudover får man stadig samme billede med stigende kompleksitet, selvom man tager erhvervslejeloven (og dens forgænger erhvervslejerreguleringsloven) og dens ca. 12.000 ord ud af regnestykket ovenfor: Siden 1990 er antallet af ord i den for ejendomsbranchen helt særlige regulering steget med ca. 66 procent, når man end ikke medregner reguleringen af erhvervsudlejning!

Erhvervslejeloven fylder en del – og er faktisk udtryk for en liberalisering, men...

... selv når man ser bort fra reguleringen af erhvervslejemål, fylder den samlede særregulering af ejendomsbranchen stadig ca. 40.000 ord

Antal ord i den særlige regulering af ejendomsvirksomheder (uden erhvervslejerregulering)

Kilde: www.retsinformation.dk og egne beregninger.

Note: Figuren viser antal ord i lejeloven, boligreguleringsloven, erhvervslejeloven (før 1999: erhvervslejerreguleringsloven) og ejerlejlighedsloven. Data er fremkommet ved først at lave manuelle datasammenskrivninger for at identificere lovgivningen, som den så ud den 1. januar de pågældende år og dernæst lave en ordoptælling i disse datasammenskrivninger.

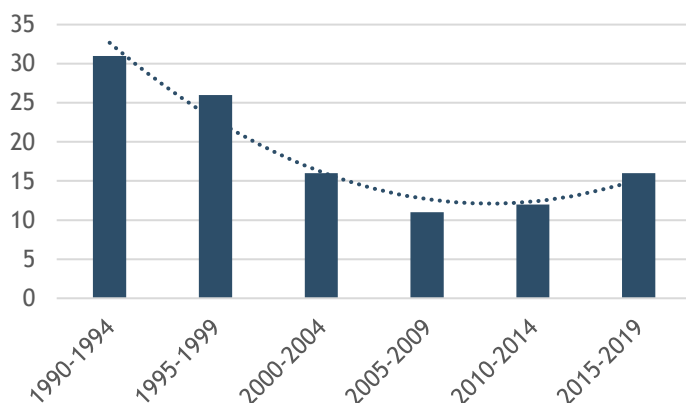
En ny eller ændret regel hver tredje måned

Denne kraftige forøgelse af den samlede regulering bygger på 112 love og ændringslove i perioden fra 1990 til 2019 – eller 3-4 ændringer om året. Det betyder, at enhver virksomhed i ejendomsbranchen – stor som lille – har skullet sætte sig ind i nye eller ændrede regler i gennemsnit ca. hver tredje måned de seneste 30 år. Og dertil kommer så igen naturligvis de mange domme og afgørelser, der er truffet i perioden og ikke mindst ændringer i den regulering, som alle virksomheder i almindelighed må følge.

Og dette estimat er efter alt at dømmet et konservativt skøn, da opgørelsen her alene har talt ændringslove og ikke f.eks. det antal konkrete paragraffer, der blev ændret i ejendomsreguleringen. En lov, der ændrer i f.eks. lejeloven, er således kun blevet talt med én gang, selvom denne lov sagtens kan indeholde et større antal ændringer til forskellige paragraffer i lejeloven.

Ejendomsvirksomheder har fået nye regler at forholde sig til ca. hver tredje måned de seneste 30 år

Antal ændringer i den særlige regulering af ejendomsvirksomheder i femårsintervaller

Kilde: www.retsinformation.dk og egne beregninger.

Note: Figuren viser antal ændringslove, der påvirker lejeloven, boligreguleringsloven, erhvervslejeloven (før 1999: erhvervslejerereguleringsloven) og ejerlejlighedsloven. Tendenslinjen er et andengradspolynomium med en R^2 -værdi på 0,95.

De seneste år er antallet af ændringer af de fire centrale ejendomslove steget igen

Gennem en årrække var antallet af ændringer i den særlige ejendomsregulering faldende – men siden midten af 00'erne har vi igen set en stigende lyst til at ændre i reguleringen. Disse ændringer kan selvsagt være af det gode, men det ændrer ikke ved de grundlæggende udfordringer, som en øget ændringshastighed og overkompleks regulering skaber: Øget usikkerhed hos virksomhederne og øget risiko for konflikter mellem f.eks. lejere og udlejere.

Om denne analyse

I ejendomsbranchen skaber man de fysiske rammer, som er afgørende for danskernes trivsel og udvikling, og derfor har ejendomsbranchen et stort ansvar for liv og vækst i Danmark. Som ejendomsbranchens erhvervsorganisation tager vi i EjendomDanmark dette ansvar alvorligt og bidrager løbende med indsigt, analyse og viden om forhold, der er relevante for ejendomsbranchen og samfundet.

Det er tilladt at citere fra denne analyse med tydelig kildeangivelse og henvisning til EjendomDanmark.

Denne analyse er udarbejdet af Morten Jarlbæk Pedersen, seniorrådgiver, Ph.D.

Kontakt

Hvis du vil vide mere om omfanget af erhvervsreguleringen i Danmark eller EjendomDanmark og den danske ejendomsbranche, kan du kontakte seniorrådgiver Morten Jarlbæk Pedersen på mjp@ejd.dk.

Du kan også læse mere på www.ejd.dk.